

ՔԱՐՈՁԽՈՍԱԿԱՆ

Տ. ՊԱՐԹԵՎ ԱԲԵՂԱ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆԻ ՔԱՐՈՁԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(1 դեկտեմբերի 2007 թ.)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հօգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

Սիրելի հավատավոր ժողովուրդ,

Այսօր Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին տոնում է Հայոց ազգի առաջին լուսավորիչների՝ Քրիստոսի տասներկու աշակերտներից երկուսի՝ Ս. Թադեոս եւ Ս. Բարդղղիմեոս առաքյալների հիշատակը, հետևաբար այսօրվա խորհրդածության մեր նյութը պիտի լինի երանելի առաքյալների կատարած գործը եւ նրանց ունեցած դերը մեր պատմության մեջ:

Հենց առաջինը, որ խոսում է առաքյալների մեծության մասին, նրանց անմահ սխարանքի մասին, նրանց փրկաբեր առաքելության մասին եւ նրանց ունեցած անգնահատելի դերի մասին հայ իրականության մեջ՝ առաքյալներին բնորոշող Լուսավորիչ կոչումն է, որով բնորոշված է նաև մեր հավատքի հայրը: Ինչպես Մեծի Տանն Կիլիկիո Բարեհիշատակ Գարեգին Հովսեփյան Կաթողիկոսն է ասում՝ «Քրիստոնեությունը հայ ժողովրդի աչքում լույս է, ուստի եւ նրա մատակարարները՝ Լուսավորիչներ»: Այդ լույսը մարդկային չէ, նյութական չէ, այլ երկնային, որն առաջին դարից ցայսօր լուսավորում է ազգս հայոց եւ առաջնորդում դեպ ճշմարտություն:

Ինչպես վկայում են հայկական եւ օտար աղբյուրները՝ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հիմները դրվել են Տիրոջ անմիջական աշակերտների՝ Ս. Թադեոս եւ Ս. Բարդղղիմեոս առաքյալների կողմից: Ս. Թադեոսը, որ հայտնի է մեզ մի քանի անուններով՝ Ղեբեոս, Լեբե, Ադդե, Հիսուսի աշակերտներից էր, ով Հիսուսին հարցնում է Տիրոջ հետևյալ արտահայտության մասին. «Ինձ ձեզ պիտի հայտնեմ եւ ոչ թե աշխարհին»: Հիսուս նրան պատասխանում եւ ասում է, որ Ինքը պիտի հայտնվի Իրեն սիրողների մեջ եւ ոչ երբեք սեր չունեցողների մեջ:

Ս. Բարդղղիմեոսը նույնպես Տիրոջ տասներկու աշակերտներից էր, ով մեզ Հովհաննու Ավետարանից հայտնի է նաև Նաթանայել անվամբ, եւ որի մասին Քրիստոս ճշմարտորեն վկայեց. «Ահա իսկական մի իսրայելացի, որի մեջ նենգություն չկա»: Երբ Փիլիպոսը Նաթանայելին ասում է, որ նա, ում մասին որ Մովսեսը Օրենքի գրքում ասում էր եւ ում մասին, որ մարգարեները վկայում էին, հայտնվել է Նազարեթ քաղաքում, Նաթանայելն անկեղծորեն հարցնում է. «Իսկ Նազարեթից հնարավոր է, որ բարի բան դուրս գա»: Այդ ժամանակ Փիլիպոսը նրան բերում է Քրիստոսի մոտ, որպեսզի ինքն իր աչքերով տեսնելով համոզվի, եւ Քրիստոս, տեսնելով Նաթանայելին, որ գալիս է իր մոտ, նրան ասում է. «Ահա իսկական մի իսրայելացի, որի մեջ նենգություն չկա», իսկ Նաթանայելը զարմացած հարցնում է, թե Քրիստոս որտեղից իրեն գիտի: Հիսուս նրան պատասխանում եւ ասում է. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, որ մինչև Փիլիպոսի քեզ կանչելը, Ես քեզ տեսա թզենու տակ»: Պատահական չեն առաքյալներին նվիրված հոգեզմայլ շարականի խոսքերը. «Երա-

նելի Սուրբ առաքեալը, հրաւիրեալք ի սկզբանէ եւ ընտրեալք յորովայնէ»: Ուրեմն նրանք դեռ իրենց մոր որովայնում կոչված էին լինելու Տիրոջ խոսքի մատակարարները և մեր Սուրբ Եկեղեցու հիմնադիրները:

Ավետարանական այդ հատվածում խորհրդանշական է նաև Ս. Բարդողիմեոսի խոստովանությունը. «Ռաբբի, Դու Աստծո Որդին ես, Դու Իսրայելի թագավորն ես», որով առաքյալը ժառանգում է «Նախադավան առաքյալի» փառավոր կոչումը՝ Տիրոջ նախախնամությամբ հետագային դառնալով նախադավան հայոց ազգի լուսավորիչը:

Քրիստոս Իր ընտրած առաքյալներին պատվիրում է. «Որպես առաքեաց Զիս Հայր եւ Ես առաքեմ զձեզ: Գնացեք այսուհետեւ, աշակերտեցեք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցեք զնոսա յանուն Հոր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյ Սրբոյ: Ուսուցեք նոցա պահել զամենայն որ ինչ պատուիրեցի ձեզ, եւ ահաւասիկ Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչեւ ի կատարած աշխարհի» (Մաթ. ԻԸ 19-20):

Ահավասիկ տերունապարզ և այս պատվիրանը, որն առաջնորդեց առաքյալներին աշխարհի չորս ծագերը՝ Ս. Թադեոսին և Ս. Բարդողիմեոսին բերելով Մարաստան, Պարսկաստան, Հայաստան, Պարթևաստան և Հնդկաստան: Մինչ այդ, սիրելիներ, մենք տեսնում ենք, թե ինչպես է Քրիստոս հանգամանալից, ամենայն մանրամասնությամբ Իր աշակերտներին պատրաստում այս առաքելությանը, ավելին՝ այս առաքելությունը մեխն է ողջ նորկտակարանյան պատմության:

Առաքելության գաղափարն ընդգծվում է ամբողջ Նոր Կտակարանում, իսկ Քրիստոս Ինքը եղավ առաջին առաքյալը և նախատիպը բոլոր առաքյալների: Սա առաքելություն էր ոչ միայն որպես պարտականություն, այլև աստվածատուր սիրո արտահայտություն, մարդկանց փրկությանը ծառայելու սիրահոգաբար նվիրում: Քրիստոս աշխարհ եկավ, մեկ խոսքով ասած, հոգեփրկչական առաքելությամբ, այդ առաքելությունը փոխանցեց Իր աշակերտներին և այսօր այն փոխանցված է մեզ՝ եկեղեցականներին: Ինչպես որ Քրիստոս Գթթսեմանի պարտեզում հոժարակամորեն ընդունեց մարդկանց մեղքերի հետևանքով լցված դառնության գավաթը, որն իր առաքելության գագաթնակետն էր, լրումն էր, այդպես էլ Տիրոջ աշակերտները սիրով հանձն առան՝ լինելու աշխարհի լույսը, հալածվելու աշխարհի խավարից և Տիրոջ անվան համար մարտիրոսանալու: Ս. Թադեոսը և Ս. Բարդողիմեոսը նահատակվեցին Հայոց հողում, և նրանց վարդագույն արյամբ Հայոց հողում պտղաբերեցին քրիստոնեության անդրանիկ սերմերը, իսկ ազգս հայոց, միաբանված մեկ հավատի շուրջ, հավաքական գիտակցությամբ դավանեց կենդանի Աստծուն, և խավարը փոխարինվեց լույսով: «Ով որ ձեզ լսում է, Ինձ է լսում, և ով որ ձեզ է մերժում, Ինձ է մերժում, և ով որ Ինձ է մերժում, Ինձ ուղարկողին է մերժում, և ով որ Ինձ է լսում, լսում է Նրան, ով Ինձ ուղարկեց» (Ղուկ. Ժ 16),- Քրիստոս ասաց իր աշակերտներին: Հայ ժողովուրդը լսեց և ընդունեց առաքյալներին, ուրեմն ընդունեց և Քրիստոսին, թեև Նրան չէին տեսել, սակայն Քրիստոս ասում է. «Երանի նրանց, ովքեր չեն տեսնի և կհավատան»: Եվ այս հավատով է ավելի քան երկու հազարամյակ ապրում և արարում հայ ժողովուրդը:

Այսօր, սիրելիներ, երբ անդրադառնում ենք երկհազարամյա քրիստոնեական մեր պատմությանը, տեսնում ենք, որ, ի հեճուկս մեզ պատուհասած բազում արհա-

վիրքների, պատերազմների և դժվարությունների, հայ ժողովուրդը հավատարիմ մնաց իր դավանած քրիստոնեական հավատին և առաքյալների նահատակության օրինակը, հանուն հավատի և հանուն Քրիստոսի սիրուն գաղափարը կենսակերպ եղավ մեր ժողովրդի համար, որովհետև քրիստոնեությունը դարձավ մեր մաշկի գույնը: Նույնիսկ վերջին հարյուրամյակի խորհրդային բռնապետության բացահայտ աստվածամերժությունը չկարողացավ հեռացնել մեզ մեր հավատից:

Հայ ժողովուրդը այնպես հարազատորեն և ներդաշնակորեն ընդունեց քրիստոնեությունը, որ կարծես այն հենց իրենը լիներ: Առաքյալների քարոզչությամբ հայերիս մեջ արմատավորվեց լուսավոր ապագա ունենալու երազը, Երկնային արքայությունը ազգովի ժառանգելու հավաքական փափագը, մեր բոլոր իղձերը և երազները արդեն կապվեցին քրիստոնեության հետ:

Առաքյալների բերած լույսը եղավ հայի մխիթարիչը և սփոփիչը, և հայը հասկացավ, որ միայն Հայ Եկեղեցին կարող է լինել ազգի գոյության գրավականը, և որ եկեղեցու միջնորդությամբ պիտի կատարվի հայի մտավոր վերածնունդը, և Հայ Եկեղեցու Սուրբ Սեղանից պիտի բաշխվեն կենդանացուցիչ հացը և տերունապարզ Զնորհները:

Այսօր Հայ Եկեղեցին իր ձեռքբերումներով և կորուստներով, հազարամյա փորձառությամբ իմաստնացած պատմական իրողություն է այլևս, Համազգային բարձագույն կառույց, և սրանում անգնահատելի է Ս. Թադեոս և Ս. Բարդուղիմեոս առաքյալների դերը: Մեզ առանձնակիորեն պետք է պարտավորեցնի այն հանգամանքը, որ Եկեղեցու հիմքերը դրվել են Քրիստոսի անմիջական աշակերտների ձեռքով:

Եվ այսօր առաքյալների հիշատակի տոնակատարությունը ևս մեկ առիթ է մեզ համար՝ անդրադառնալու մեր քրիստոնեական արմատներին և գիտակցելու առաքյալների հեղած արյան արժեքը: Եվ եթե այսօր մարմնավոր նահատակության անհրաժեշտությունը չկա, ապա գերակա է հոգևոր նահատակության անհրաժեշտությունը՝ անմնացորդ նվիրումի և ծառայասիրության, որով մեր Եկեղեցու հոգեփրկչական և ազգապահպան առաքելությունն է՝ ավելի պիտի արդյունավորվի: Աղոթենք առ Բարձրյալն Աստված, որպեսզի Սուրբ առաքյալների բարեխոսությունը մշտապես լինի մեր ժողովրդի համար՝ ի շինություն և ի պայծառություն Հայաստանայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու:

Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ Ձեզ եւ ընդ ամենեսեան. Ամէն: